

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Be-reshit

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

יח

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10050

מזשכם ממשא באכה ספרה הר הקדם : ולא אלה בני-שם למשפתתם לשנתם בארצתם לגויהם : לב אלה משפתת בני-נח לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול : א ויהי כל-הארץ שפה אחת ודברים אחדים : ב ויהי בנסעם מקדם נימצאו בקעה בארץ שניער וישבו שם : ז ויאמרו איש אל-רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלכנה לאבן ותחמר הנה להם לחמר : ד ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן-נפוצ על-פני כל-הארץ : ה וירד יהנה לראת ארתי-העיר ואת-המגדל אשר בנו בני האדם : ו ויאמר יהנה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא-יבצר-מהם כל אשר יזמו לעשות : ז הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו : ח ויפץ יהנה אתם משם על-פני כל-הארץ

שביעי י

ממשא מטילספרטור מדינהא : לא אילין בני-שם לורעיתהון ללישנהון בארעתהון בעממיהון : לב אילין זרעית בני-נח לתולדתהון בעממיהון ומאילין איתפרשו עממא בארעא בתר טופנא : א והנה כל-ארעא לישן חד וממלל חד : ב והנה במישלהון בקדמיתא ואשכחו בקעתא בארעא דבבל ויתיבו תמן : ג ואמרו גבר לחבריה הבו נרמי לבנין ונקדינון יוקדתא ונחית להון לבינתא לאבנא וחירא הוה להון לשיע : ד ואמרו הבו נבני לנא קרתא ומגדלא ורשיה מטי עד-צית שמא ונעביה לנא שום דילמא נתברר עד-אפי כד-ארעא : ה ואיתגלי לוי לאיתפרעא על-עובדי-קרתא ומגדלא די בנו בני אנשא : ו ואמר יי הא עמא חד ולישן חד לכולהון והין דשריאו למעבר וכען לא-יתמנע מנהון כל דחשיבו למעבר : ז הבו נתגלי ונבלבל תמן לישנהון דלא ישמעון גבר לישן חברה : ח ובדר יי

ויחדלו

רשי

יתהון

(א) שפה אחת - לשון הקודש : ודברים אחדים - באו בעצמם אחת ואחורא כל היינו שזכור לו את העליונים נעלה לרקיע ונעשה עמו תלמדה - דבר אחר על יחידו של עולם - דבר אחר ודברים אחדים (ס"ח דברים חדים) אמרו אחת לאלף ותרנו שנים הרקיע מתחוטט כשם שפסח ביום המבול כולו ונעשה לו סתיכות צ"ר : (ב) בנסעם מקדם - שהיו יושבים עם כדתיים למעלה ויהי תושבם וגו' הר הקדם ונסעו ונשא לתור להם מקום להתיקא כלם ולא תנאו אלא שער : (ג) איש אל רעהו - חומה לאותה תמרים לכזב וכנס לפוט ושט לכנען : הבה - הזמין עממם - כל הכה לשון חזונה הוא שמכנים עמון וזאת חכמים למלכה או לענה או לחטא - הכה הזמין אמר קליה בלע"ו : לבנים - שחין חבנים ככל שהיא בקעה : ונשרפה לשרפה - כך עושן הלכנים שקורים טול"ש שורפים אותן ככבשן : לחמר - לטוח הקיד : (ד) פן נפוצ - שלא יבא עמיטו סוס עכה להיטו חכאן : (ה) וירדה לראות - לא הורך לכן אלא כחללוד לדיינים שלא ירשיעו נהון עד שיראו ויבינו - בחדר רבי תכמותא : בני האדם - אלא בני מישא בני חמרים וגו' אלים אלא בני אדם הראשון שבה את הטובה ואמר האשה אשר כתת ענדי חף חלו בשו בטובה למרוד בני השמים טובה ונולטם ון המבול : (ו) הן עם אחד - כל טובה ויש עמון טעם אחד הם ושפה אחת לכנען ודבר זה התלו לעשות : החלם - כמו חמר עשותם להתחיל הם לניסוי : (ז) לא יבצר מהם וגו' לעשות - כתמיא - יבצר

אָרְשֵׁתְהוֹן לְגִישָׁת עֲמִמְיָהוֹן : לֵב אֵלֶּיךָ יְחֹסִי בְּנֵי דָנָה לְהֹסֵסֶיהוֹן בְּעַמְמִינְהוֹן וּמֵאֵלֶּיךָ יִתְפָּרְשׁוּ עֲמִמְיָהוֹן בְּאַרְעָא
 בְּתַר טוֹבְעִנָא : א וְהָיָה כָּל אֲרַעָא לְיִשְׁוֹן חָד וּמִמְלַל חָד וְיִשְׁוֹת תְּרֵי־א בְּלִישׁוֹן קִרְבָּא הוּוּ מְמַלְלֵי וְדִתְפָרְשׁוּ בִּידֵי
 עֲלִמְיָהוֹן מִן שְׂרָרְיָא : ב וְהָיָה כְּמִשְׁלָהוֹן מִפְּדִיקָא וְאִשְׁבַּחֵהוּ בְּקַעְתָּא בְּאַרְעָא דְּבָבֵל וְיִתְיַבֵּר פָּאָן : ג וְאַתְרֵי וְבַר
 לְחֻבְרִית הָבִי נְרָמִי לִיבְמִן וְיִישְׁוֹי יִתְהוֹן וְאַתְרֵי לְהוֹן לְמִנְתָּא לְאַכְסָא וְנִישְׁנָא הָיָה לְהוֹסִי לְשִׁיעִי : ד וְאַתְרֵי
 הָבִי נְבִי לְנָא קְרָבָא וּמִנְדְּלָא וְרִישִׁיָּה מְטִי עַד צִית שְׁמַיָּא וְנִעְבִּיד לְנָא סְגִידָא בְּרִישִׁיָּה וְנִישְׁוֹי תְּרַבְּנָא בִּידֵיהּ וְקִרְבָּא עֲבָדָא
 לְחֻבְרִית סְדֵרִי קְרָבָא קָדָם עַד לָא נִתְפַּדֵּר מִעֵלְבֵי אֲנִיָּי אֲרַעָא : ה וְאַתְרֵי לְ" לְאַרְפְּרָעָא מְהוֹן עַל עוֹבֵד קְרָבָא
 וּמִנְדְּלָא דְּבַנֵּי נִשְׂאָ : ו וְאַמְרֵי הָא עֲמָא חָד וְלִישׁוֹן חָד לְכַלְהוֹם וְנָא אִתְחַשְׁבוּ לְמַעְבַּד וְקָדוֹן לָא יִתְמַנַּע מְהוֹן
 קָדִי בְּחִשְׁבֵי לְמַעְבַּר : ז אָמַר לְ" לְשַׁבְעִין מִלְּאֲבִיבָא דְּמִנְיָמִין קוֹמִי אִיתוּן בְּרוּן וְנִחְרִיר וְנִעְרַבְרָבָא מְקוֹן לִישְׁנֵיהוֹן דְּלָא
 יִשְׁמַעוּ אֲנִיָּשׁ לִישׁוֹן חֻבְרִית : ח וְאַתְרֵי אֲרַעָא מִמְּדָא בְּנֵי עֲלִיָּי קְרָבָא
 וְעַמְיָהוֹן שׁוֹבְעִין מִלְּאֲבִיבָא קָדִי קָבֵל שׁוֹבְעִין עֲמִמְיָהוֹן וְכָל חָד וְחָד לִישׁוֹן
 עֲמִמְיָהוֹן וּמִשְׁם בְּתַשְׁיָּה בִּידֵיהּ וּבְדִרְגֵיהּ מְמָקוֹן עַל אֲנִיָּי קָדִי אֲרַעָא

ירושלמי
 וְהָיָה שְׁבִי עֲקָרָא לָא בְּהָה לָה בַר :

לשבעין

רשי

לְמַעַן מְנַיֵּעַ בְּתַרְגוּמוֹ וְדוּמָה לְוִיכְלוֹר דְּרוּחַ נְנִידִים : (ז) הַבְּרָה נִרְדָּה - כִּכִּית דִּינוֹ כְּעוֹלָךְ מִעֲמִתְנִיתֵיהּ יִתִּירָה : הַבְּרָה - מִדָּה כִּנְגֵד
 מִדָּה הֵם אִמְרוּ הֵכָה כִּכְנָה וְהוּא כִּנְגֵדֵם מִדָּד וְאִמְרַה הֵכָה נִרְדָּה : וְנִבְלָרָה - וְנִבְלָרָה - זִנְכִלְכִלְמוֹן מִשְׁמַט כְּלָסוֹן רִכִּים וְהִיא אֲחֵרֹנָה יִתִּירָה כְּהִיא
 שֶׁלִּנְרָה (טז) : לָא יִשְׁמַעוּ - זֶה שֶׁאֵלֵךְ לִכְנָה זֶה מִכִּיָּא טִיט זֶה עוֹמֵד עֲלֵיוֹ וְמוֹנַע אֶת מוֹמוֹ : (ח) וּפִיָּה אִתְּמַשׁ - כְּעוֹלָם

באר רהובות דקדוקי רשי

כִּי אִין נִוְעִין שֵׁם וְאִם כּוֹלֵס הִיּוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד דְּהִיבֵי כְּנֵי שֵׁם הַכְּתוּב כְּרִישׁ דְּקָרָא : (טו) כּוֹשׁוֹם דְּלִיכָא לְמַטְיָ וְלִמְרַ
 דְּמֵלֵת הַחֵלֶם נִוְעִין יִחְלוֹס מְלוֹס הוּא וְהִיא סוֹפִית שְׂרָשִׁית כִּיָּא דְּלָא יִתְקַן כִּאֵין לְקוֹ אֲמַר רִישׁ כִּיָּו אֲמוֹם עֲשׂוֹתָם לְהַתְחִיל הֵם
 לְעֲשׂוֹת הֵם וְרַחֲמֵי לִמְרַ מֵלֵת הַחֵלֶם מִעֲנִין הַתְחִילָה הוּא וְהִיא סוֹפִית שְׂרָשִׁית כִּיָּא נְגוֹרָת מִן מֵלֵת אֲוֹתָם וְכִלְוֹ כְּתִיבֵי שְׂרָשִׁית מְלוֹת
 לְהַתְחִיל הֵם (חִיבָר אִין פִּתְגוֹן) וְעַל דְּרָךְ וְעֲשׂוֹתָם לְעֲשׂוֹת הֵם וְזוֹשְׁלִי : אֲבָן בּוֹתֵן חֲמוֹרָף שְׂנֵי פ"ד כְּהִיֵּת אֲלֵלִי בְּמַחְשִׁיתִי הַמְדַקֵּק
 הַפְּעִילִים הִיֵּתִם כְּעִלִּים יִנְחִיִּים כִּי פֻעַל עוֹמֵד לֵא יִתְקַן לְכוֹף עַם הַכְּנִוּוּיִים * אֲחִיָּס הַמְקוֹר מִכְּנֵן הַקָּל יֵשׁ כִּוּ שִׁינֵי הוֹרָאֹת הַאֲחָד הוּא פֻעַל
 יִנְחִיִּים כְּהוֹרָאֹת שֶׁאֵר כִּינְוִי הַפְּעִילִים כְּמוֹ יוֹקֵס אֲדָם * לְרַדְפָּן לְהַרְגוֹ * בְּעַרְמָה * לְשׁוֹרְךָ כִּכֵּל דְּרִיכָךְ וְהִמֵּן הַשְּׂנֵי הוֹרָאֹת עוֹמֵד
 כְּהוֹרָאֹת כִּינְוִי הַשְּׂנֵי כְּמוֹ כִּינְוִי * עַמְדָךְ מִנְגֵד * וּמִשְׁמַרְוֹ אֶת הַשְּׂנֵי וְהוֹרָאֹת רִישׁ * כִּיָּה כְּמֵלֵת הַחֵלֶם עַם כִּינְוִי מְכִינְוִי הַמְקוֹר
 אִין הוֹרָאֹת יִנְחִיִּים כְּמִנְכָה שֶׁאֵר כִּינְוִי הַפְּעִילִים אֲכַל הוּא עוֹמֵד כְּמוֹ אֲמַרְס עֲשׂוֹתָם שְׂהוּא מִן הַשְּׂנֵי מְכִינְוִי כִינְוִי הַמְקוֹר עַכ"ל : (טז)
 כּוֹשׁוֹם דְּהִיא וְדִלִּי אִין לְפָרֵס מֵלֵת וְנִבְלָה כְּנֵן שְׂרָשִׁית מִן עֲנִין כְּמֵלֵת כְּבֹל וְהִיא דְּכִסּוֹף לְמִיָּן קַכְּהָ יִסִּיִּים אִם כֵּן מִלְּמַר כְּכִסּוֹף מְעוֹרָב
 דְּמִתְחִיל

מכלל יופי

יא (א) שפה אחת - לישון אחד והוא לישון הקרש :
 (ב) מוקדם - כמזרח כי שם הירח הישוב
 בתחלה וזשם נבוא האדם כי גן עדן מזרחי הוא גם הרי אררט
 מזרחיים הם (ב) בקעת) מוקדם מישור מן ההרים - (ג)
 (הב) כלומר תן עזר או עצה ואינה צווי ממש אלא
 בענין מקור או שם לפיכך הבא המלה גם לנקבה גם לרבים :
 (ו) החומר היה להם להומר - זה הפך זה זה טיש סיד זה
 טיש עפר והחומר הוא טיש סיד מן הנראה כי דעומות
 אבן הוא כספור זה כשיהיו שניהם כספור אחד וכן בפירוש
 החומר זה טיש מנובל עפר במים וחומר הוא המנובל מסידי
 זמחול במים ושם רא היו אבנים שיהיו שורפים לסיד והיה
 להם לכמנס החומר במקום החומר (ד) וראשו בשמים :
 שישאל זה השם לזובה האויר : (ו) (לא יבצר) - עמנו לא
 ימנע : (בל אשר יזמן) - פרושו כל אשר השבו וענין יסודם

אחד הם (ז) הבא בקמ"ץ ומלעיל (הבה נרדה) - כלומר תנו עזר
 או עצה וגם סמכה המלה הזאת לרבים ואע"פ שהוא לישון זכר
 לפי שאינה צווי ממש על נתינת הדבר לפי שמו המר"ה
 במקום מקור או שם כאלו אמר צריך הרבה הזה להת בו עצה
 או נתינת עצה או עזר והרגילו המלה על ענין הזמנה וזרוז
 אחד לחברו על המעשה : (ונבלה שם שפה) - שרשו
 בלל זהונו למדברים בעדם והוא אירע מן הקל והיה
 משפטו בשקל שמואליד ונקבנה כהם והוא נוספה כהא
 של נרדה או נפעל לנקבה ושמענו על שפתם וביא
 מוקדל ומשפטו ונקבלה כפלא ישעיה יש ונקבנה רוח
 מצרים יחזקאל ח"ה ונקבנה ונקבנה
 שמשפטם נקבנה נקבנה
 מביען
 הפעיל והגון כנין נרדה וכביען
 הפעיל

ויחולדו לבנות העיר : ט על-כן קרא שמה
 בכל כישם בלל יהיה שפת גד-הארץ
 ומשם הפיצם יהיה על-פני כל-הארץ : פ
 אלה תולדת שם שם בן-מאת שנה
 ויולד את-ארפכשד שנתים אחר המבול :
 יא ויהי שם אחרי הולידו את-ארפכשד
 חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות : ס
 יב וארפכשד חי חמש ושלשים שנה
 ויולד את-שלה : יג ויהי ארפכשד אחרי
 הולידו את-שלה שלש שנים וארבע מאות
 שנה ויולד בנים ובנות : ס יד ושלה חי
 שלשים שנה ויולד את-עבר : טו ויהי-
 שלה אחרי הולידו את-עבר שלש שנים
 וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות : ס
 טז ויהי-עבר ארבע ושלשים שנה ויולד
 את פלג : יז ויהי-עבר אחרי הולידו את
 פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד
 בנים ובנות : ס יח ויהי-פלג שלשים שנה
 ויולד את-רעו : יט ויהי-פלג אחרי הולידו
 את-רעו תשיש-שנים ומאתים שנה ויולד בנים
 ובנות : ס כ ויהי רעו שנים ושלשים
 שנה ויולד את-שרוג : כא ויהי רעו
 אחרי הולידו את-שרוג שבע שנים ומאתים
 שנה ויולד בנים ובנות : ס כב ויהי
 שרוג שלשים שנה ויולד את-נחור :
 כג ויהי שרוג אחרי הולידו את-נחור
 מאתים שנה ויולד בנים ובנות : ס
 כד ויהי נחור תשע ויגשרים שנה ויולד

את

ויחיו מתמן עד-אפי כל-ארצא ומניע
 למבני קרתא : ט על-כן קרא שמה
 בבבל ארו-תמן בבלל יי לישן כל-ארצא
 ומתמן בדריוון יי על-אפי כל-ארצא :
 י אילין תולדת שם שם בר-מאה שנין
 ואוליד ית-ארפכשד תרמין שנין בטר
 טופנא : יא ויהי-שם בטר דאוליד ית-
 ארפכשד חמש מאות שנין ואוליד בנין
 ובנין : יב וארפכשד חמא תלתין וחמש
 שנין ואוליד ית-שלה : יג ויהי ארפכשד
 בטר דאוליד ית-שלה ארבע מאות ותלת
 שנין ואוליד בצן ובנין : יד ושלה חמא
 תלתין שנין ואוליד ית-עבר : טו ויהי-
 שלה בטר דאוליד ית-עבר ארבע מאה
 ותלת שנין ואוליד בנין ובנין : טז ויהי-
 עבר תלתין וארבע שנין ואוליד ית-פלג :
 יז ויהי-עבר בטר דאוליד ית-פלג
 ארבע מאה ותלתין שנין ואוליד בנין ובנין :
 יח ויהי-פלג תלתין שנין ואוליד ית-
 רעו : יט ויהי-פלג בטר דאוליד ית-
 רעו מאה ותשע שנין ואוליד בנין ובנין :
 כ ויהי רעו תלתין ותרמין שנין ואוליד
 ית-שרוג : כא ויהי רעו בטר דאוליד ית-
 שרוג מאתן ושבע שנין ואוליד בנין ובנין :
 כב ויהי שרוג תלתין שנין ואוליד ית-
 נחור : כג ויהי שרוג בטר דאוליד ית-
 נחור מאתן שנין ואוליד בנין ובנין : כד
 ויהי נחור תשע ותשרין שנין ואוליד ית-

תרח

את תרח : כה ויהי נחור אחרי הולידו
את תרח השע עשרה שנה ומאז שנה
נולד בנים ובנות : ס כו ויהי תרח
שבעים שנה וילד את אברם את נחור
ואת הרן : כז ואלה תולדת תרח
הוליד את אברם את נחור ואת הרן
והרן הוליד את לוט : כח ונמת הרן
על

תרח : כה ויהי נחור בטר דאוליד ית
תרח מאה ותשע עשרי שנין ואוליד בנין
ובנין : כו ויהי תרח שבעין שנין ואוליד
ית אברם ית נחור וית הרן : כז ואילין
תולדת תרח תרח אוליד ית אברם ית
נחור וית הרן והרן אוליד ית לוט : כח ומית
הרן על אפי תבה אבותי בארצא ילדותיה
באורא

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

לשבעין לישני ולא הנה ידע עד מה דיימר ותקריה ותו קטליו דין לדון ופקקו מלמכני קרמא : ט בגין קרא שמה
בכל ארורם מקו ערביי יי לישן כל בירי ארעא וקמון בדריטון יי על אפי כל ארעא : י אלון נגיסת שבו שם
בר מאה שנין בר דאוליד ית ארפכשד תרמיו שנין וקרבר טובקעא : יא ויהי שם נגוי : יב וארפכשד תו נגוי :
יג ויהי ארפכשד נגוי : יד ושלח היא נגוי : טו ויהי שלח נגוי : טז ויהי עבר נגוי : יז ויהי עבר נגוי :
יח ויהי פלג נגוי : יט ויהי פלג נגוי : כ ויהי רעו נגוי : כא ויהי רעו נגוי : כב ויהי שרוג נגוי :
כג ויהי שרוג נגוי : כד ויהי נחור עשרין ותשע שנין ואוליד ית תרח : כה ויהי נחור בטר דאוליד ית תרח
מארה ושקרי שנין ואוליד בנין ובנין : כו ויהי תרח שבעין שנין ואוליד ית אברם ית נחור וית הרן :
כז ואלון נגיסת תרח תרח אוליד ית אברם ית נחור וית הרן והרן אוליד ית לוט : כח ונתנה בר קמא נמרוד ית
אברם

רש"י

פועל הזה מה שאמרנו סמוך בתקיים עליהם הוא שאמר שלמה (משלי) מונרת רשע היא תכואנו (ט) ומשם הפיעס למד שאין להם
חלק לעו"כ וכי א"י זקשה של דור המבול או שלדור הפלגה אלו לא פשטו יד בעיקר ולא פשטו יד בעיקר להלחם בו ואלו נשטמו ואלו לא נאכדו
מן העולם אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאכדו ואלו היו נוכחים אהבה וריעות ביניהם שנאמר טפה אחת וכדכריס
אחדים למדת ששנאו המחוקת וגדול השלום : (י) שם בן מארה שגרו כשהוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול :
(כה) על פני תרח אביו בחיי אביו (בר) נמדרש אגדה"א ש"א חביו מת שקבל תרח על אברם בנו לפני נמוחו על שכתת
את זלמיו והשליכו לכבשן האש והרן יושב ואומר כלבו אס אברם נוכח אני משלו ואם נמרוד נוכח אני משלו וכשניצל אברם אמרלו להרן משל
מי אתה אומר להם הרן משל אברם אני השליכו לכבשן האש וכשרף והוא אור כשדים ומנחם פירש אור בקעה וכן (ישעיה בר)
באורים

באר רחובות דקדוקי רש"י

דמות מיל כלשון רבים כרדה (מיד ויעליון זך דער זייגן) ומסיס כלשון נקיבה יחידה ונבלה (יא חיו ווארן פר פאלנט) וגם אין לומר כמלת
ונבלה הוא השורש בלה והנו"ן לשון כפעל ונבלה (יא חיו ווארן פר פוילט) דא"כ תהיה נולות ונבלה לשון עבר וכאמת כוננת הפסוק
על לשון יתיד אלא ודאי כמלת ונבלה הוא השורש בלל וזה"א נוספת ויתירא והכון סימן לרבים כמו כמלת כרדה (יער ויעליון זך דער זייגן)
ונבלה (א"ב מיר ויעליון פר עייסן) :

מבלל יופי

הפעיל כחכובא מוקל והוא ענין בלבול : (אשר ר"א
ישמעאל) ילא יביענוהוא שמיעה והלבושן (אשר ר"א
חשמע לשוננו) והדברים לפי שיצאו בשפה ובלשון יקראו
שפה ולשון (ט) (בבל) הי"לל גלל מן בבל מהנבבל
ענתים

גל-פני תרח אביו בארץ מולדתו באור
 מפטיר בשדים: כט ויקח אברם ונחור להם
 נשים שם אשת-אברם שרי ושם אשת
 נחור מלכה בת-הרן אבי-מלכה ואבי
 יסקה: ל ותהי שרי עקרה אין לה ולד:
 לא ויקח תרח את-אברם בנו ואחילוט
 בן הרן בן-בנו ואת שרי כלתו אשת אברם
 בנו ויצאו אתם מאור בשדים ללכת ארצה
 כנען ויגזאו עד-הרן וישבו שם:
 לב נתינו ימי-תרח חמש שנים ומאתים
 שנה וימת תרח בהרן:

קט. בעלאל. סימן אכ"י וסכ"ה לו"ה ומפטיר דני
 עקרה בישעה סימן ג' ד

באורא דכסדאי: כט ונסיב אברם ונחור
 להון נשין שום-איתת-אברם שרי ושום
 אמת נחור-מלכה בת-הרן אבוהא דמלכה
 ואבוהא דיוסקה: ל ותהו שרי עקרה לית
 לה ולד: לא ודבר תרח יר-אברם בריה
 ויר-ללוט בר-הרן בר-בריה ויר-שרי
 כלתיה אמת אברם בריה ונפקו עמהון
 מאורא דכסדאי למיזל לארעא דכנען ואתו
 עד-הרן ויתבו שם: לב ותו יומי-תרח
 מאתן וחמש שנין ומית תרח בהרן:

פ פ פ

א ואמר יי לאברם איזיל-לך מארעא
 ומולדותך ומבית אבוק
 לארעא דאחויך: ב ואעבדיך לעס סג
 ואברכיך וארבי שמך ותהא מברך:
 ג ואברך מברכך ומלטמך אלוט ויתברכו
 בדילך כל זרעית ארעא: ד ואזל אברם
 כמא דמליל עמיה יי ואזל עמיה לוט ואברם
 בר-שבועין וחמש שנין במפקיה מחרן:
 דבר

פ פ פ

ב א ויאמר יהוה אל-אברם לך-לך
 מארעא וממולדתך ומבית
 אביך אל-הארץ אשר אראך: ב ואעשה
 לגוי גדול וואברכך ואגדלה שמך והיה
 ברכה: ג ואברכה מברכיך ומקללך אאר
 ונברכו בך כל משפחת הארמה: ד וילך
 אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו

לוט

רשי

באוריס כבוד' וכן (שם יא) מאורת לפעובי כל חור וקבע עמוק קרוי חור: (כט) יסכה - זו ערה עלמס שמכנה כרוח הקודש
 וסכל סוכין כיופיה (ס"ח) כיוז גלחור ורחו אותה שרי פרעה - ועוד יסכה לשון נמוכות וכן הוא בסנהדרין להדיא) כמו ערה לשון
 שרה: (לא) ויצאו אתם - ויצאתו ואתם עם לוט ושרי: (לב) וימת תרח בהרן - לאמר שילא אחרם מחרן וכל
 לארץ כנען והיה שם יתר נששים גנה שהרי כתוב ואחרם כן חמש שנים ושבעים גנה כלאתו מחרן ותרם כן שבעים גנה היה כמולד אחרם
 בריקמ"ה לתרח כמילא אחרם מחרן עדין נשאר משהו הרבה ולמה הקדים הכתוב מיתתו של תרא ליציאתו של אחרם שלא יחא הדבר
 חסרם לכל ויאורו לא קיים אחרם את כבוד אביו שהיה וכן הלך לו לשיך קראו הכתוב מת - (ס"ח ועוד) שהרשעים אף כמייחס
 קרוים מתים והגדיקים אף כמיתתן קרויים מיים סכ' וכתיב כן ימירע כן אים חי - בהרן - הגו' והטובה לוטר לך עד אחרם חרון אף
 של חוקים:

חסלת אלה תולדות נח כד יד